

De lezer schrijft

Zorgen over de Aziatische hoornaar

Ik zie dat de NBV aandacht heeft besteed aan de toenemende druk op de bijen door de Aziatische hoornaar (AH). Ik heb een halfjaar in Parijs gewoond en heb daar kennis gemaakt met de plaatselijke bijenhoudersvereniging. De Aziatische hoornaar is daar al lang 'ingeburgerd' en er is een aanpak ontwikkeld om ze te bestrijden. Het was heel leerzaam om hun ervaringen te zien en horen. Voorzitter Marie Laure Legroux stuurde mij een artikel uit Beecraft van januari 2025, waarin verslag wordt gedaan van een onderzoek dat in Bretagne is uitgevoerd naar de waarde van het plaatsen van vallen in het voorjaar. AH-koninginnen worden daar weggevangen en gedood. Dat betekent een reductie van 50% van de nesten die gevonden worden tijdens het seizoen. De aanpak verschilt iets van wat de NBV beschrijft.

Ik maak me ernstig zorgen over de bestrijding van de AH. Ik vrees dat in Nederland te laks is gereageerd op de invasie van de AH en we nu al te laat zijn om effectieve bestrijding op te pakken. In Utrecht-Zuid zijn dit voorjaar 13 AH-koninginnen gevangen met vallen, waarvan sommige zelfs vlak voor de bijenkasten. In Utrecht-Oost, waar ik woon, heb ik er nog geen gevonden, maar dat is nog een kwestie van een paar weken voor de eerste AH gevonden zullen worden.

Bestrijding van de Aziatische hoornaar in Parijs

Ik ben in de gelukkige omstandigheid geweest in 2024 met imkers in Parijs mee te mogen doen tijdens hun eerste voorjaarsinspectie. De imkergroep komt dan bij elkaar in Jardin de Luxembourg met een informatieve middag. De nieuwe cursisten voeren de voorjaarsinspectie van de volken uit en de vallen voor de Aziatische hoornaar worden klaargemaakt.

In Parijs vormt de Aziatische hoornaar al sinds 2012 een bedreiging voor de bijenvolken. De AH is in 2008 in Zuid-Frankrijk gesignaleerd en in enkele jaren naar het noorden gemigreerd. Vele volken zijn gesneuveld maar bij de praktische les die ik mocht meemaken werden er mooie voorbeelden getoond van vallen en werd er niet zorgelijk over gedaan. Er zijn goede vallen te koop en als je maar tijdig de vallen ophangt in het voorjaar, kun je de roverij beperkt houden. Men vertelde me dat met deze werkwijze van bestrijding de AH onder controle blijft en het aantal dode volken beperkt blijft.

Twee soorten vallen

De eerste val heeft de grootte van een klein kratje, ongeveer 50 x 30 cm. Onderin wordt een mengsel van 1/3 witte wijn, 1/3 bier en 1/3 grenadinesiroop (goedkoopste soort) gedaan. De opening van de toegang is 8 - 9 mm groot. De AH kan erdoor naar binnen en niet meer uitvliegen. Andere kleinere insecten kunnen dat wel. De grotere Europese hoornaar kan er niet door naar binnen. Zet het kratje op 0,5 - 1,5 m hoogte op een plek met ochtendzon. Laat de

val ongeveer zes weken staan tot half mei. Het komt erop aan de val niet te vroeg te plaatsen, want dan is de AH-koningin er nog niet. Vanaf eind maart kun je hem plaatsen. De gevangen en dode AH scheiden een lokstof af die andere AH lokt. Haal tussendoor dus geen AH weg uit de val. Controleer de val wel iedere acht tot tien dagen.

Bij de andere val is het principe gelijk. Dit type val kan door de vorm makkelijker opgehangen worden. In deze val zit een sponsje of een mengsel van houtkrullen en een soort droogkorrels. Het sponsje moet helemaal doordrenkt zijn en er moet een laag lokstof bij zitten. Die vloeistof moet je wel regelmatig controleren en eventueel aanvullen. Medio mei zijn alle AH-koninginnen wel uitgevlogen. Je haalt dan de vallen weg en kunt primaire nesten gaan spotten. Dat doen ze in Parijs niet. In oktober worden de vallen weer neergezet of opgehangen om de jonge koninginnen te vangen. Ze hadden deze vallen dus laten staan tot eind maart om ze schoon te maken en opnieuw klaar te maken voor de volgende 'vangst'. Hopelijk biedt deze vorm van bestrijden voor ons in Utrecht en omstreken een aanvulling op het spotten en verwijderen van nesten.

Ik vond het een hele leuke les, met vriendelijke imkers die me graag dingen uitlegden.

Gerdien Griffioen

Gerdien op bezoek bij imkers in Parijs

Hallo Gerdien,

Hartelijk dank voor je bericht en heel erg fijn dat je de ervaringen uit Frankrijk met ons deelt. We kunnen veel leren van onze zuiderburen die al langere tijd te maken hebben met de Aziatische hoornaar.

Dit onderzoek, waaruit blijkt dat het wegvangen van koninginnen leidt tot een reductie van 50% in het aantal nesten in het daaropvolgende seizoen, terwijl de bijvangst van andere insecten minimaal is, is van groot belang. Het bevestigt dat selectieve vallen een effectief middel kunnen zijn om de Aziatische hoornaar beheersbaar te houden. Deze bevindingen helpen ons om het gebruik van selectieve vallen actief te blijven promoten bij provincies en gemeenten als een essentieel onderdeel van een integrale aanpak tegen de Aziatische hoornaar.

Ik zou de redactie dan ook willen aanraden om het artikel te vertalen en te publiceren in het Blad *Bijenhouden*. Wij maken ons ook grote zorgen over de opmars van de Aziatische hoornaar. Daarom hebben we ons hard ingezet om de bestrijding van de Aziatische hoornaar op de nationale politieke agenda te krijgen. Dit heeft inmiddels geleid tot Kamervragen aan de Staatsecretaris van LVVN. De Kamervragen en de verkregen antwoorden zijn te vinden via: www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/05/28/beantwoording-kamervragen-over-de-aziatische-hoornaar.

Ook in Nederland worden selectieve vallen geplaatst om koninginnen weg te vangen en te doden, zodat nestvorming

later in het seizoen wordt voorkomen. Op onze website staat uitgebreid beschreven hoe deze vallen te maken en te gebruiken: www.bijenhouders.nl/opsporing-en-bestrijding/. Een belangrijk verschil met de aanpak in Frankrijk is dat we de vallen elke dag controleren op bijvangst. Soms kan het zijn dat andere insecten dan de Aziatische hoornaars in de val raken en de uitgang niet weten te vinden. Daarom raden we aan om de vallen elke dag te controleren op bijvangst en deze vrij te laten.

Fijn als je je ook wilt inzetten om de Aziatische hoornaar beheersbaar te houden! Er is een uitgebreid netwerk van provinciale aanspreekpunten, lokale contactpersonen en zoekteams. Kijk voor meer informatie op: www.bijenhouders.nl/netwerk-aanspreekpunten-en-contactpersonen/. Laat vooral het aanspreekpunt van de provincie en de contactpersoon van jouw vereniging weten dat je mee wilt helpen. Vele handen maken licht werk!

Ook interesse om Ambassadeur Biodiversiteit te worden? De volgende cursus gaat in het najaar van start. Voor meer informatie en aanmelden: www.bijenhouders.nl/cursussen/cursusaanbod/ambassadeur-biodiversiteit/.

Hartelijke groeten,
Marianne Meijboom
Senior Beleidsadviseur Biodiversiteit en Aziatische hoornaar - NBV

Bijenkasten in Jardin de Luxembourg

Een imker uit Parijs toont de val met sponsje